

Óravázlat – Az információhordozók változatos használata

7. évfolyam - Japán

2016. október 3.

Készítette: Darabos Kata

Alapadatok

Osztály: 7. évfolyam

A témakör megnevezése: Ázsia regionális földrajza

A tanítási egység címe: Japán

Az óra típusa: Új ismereteket feldolgozó óra

Tantervi követelmények

1. A tanítási óra oktatási célja:

- Japán természeti adottságainak megismertetése, összefüggései a gazdasággal
- A természeti, környezeti katasztrófák hatásai, fukushimai események
- A gazdaság fejlődése („Japán csoda”) és a mai gazdasági helyzet megismerése. Modern Japán szemben a hagyományokkal: kettősség.
- A japán kultúra, vallás, mindennapok sajátosságainak bemutatása.

2. A tanítási óra nevelési célja:

- Más kultúrák megbecsülése
- Ok-okozati összefüggések meglátása
- A földrengésekkel alkalmazható helyes magatartás elsajátítása
- Diáktársakkal való együttműködés gyakorlása

3. A tanítási óra képzési célja:

- Térbeli tájékozódás fejlesztése, ezzel együtt az atlaszhasználat készségének fejlesztése
- Folyamatok, összefüggések, jelenségek felismerése
- Természettudományos és környezettudatos gondolkodásmód fejlesztése
- Szövegfeldolgozás és értelmezés készségének fejlesztése

4. Oktatási követelmények:

▪ Fogalmak:

- **Új fogalmak:** „Japán csoda”, technopolisz, technopolisz - program, kisparaszti gazdaság, cunami, Richter-skála, túlhalászás, jen, „tűzgyűrű”, haiku, pagoda, ikebana, shintoizmus, Sinkanzen, sakura, nó, kabuki, teaszertartás, Fuji, Fukushima, Tokió, Oszaka, Kawasaki, Yokohama, Kobe, Kyoto, Hokkaido, Honshu, Shikkoku, Kyushu, Ryukyu-szigetek
- **Megerősítendő fogalmak:** atomerőmű, biotechnológia, ásványkincsek, elektronika, alábukás, vulkán, földrengés, rizstermesztés, teatermesztés, teraszos művelés, kivitel (export), behozatal (import), lemezmozgások, rétegvulkán, Csendes-óceán, Japán-tenger, Koreai-félsziget

- **Folyamatok:** természeti katasztrófák és következményeik, lemezmozgások, vulkanizmus, Japán gazdaságának fejlődése

▪ Összefüggések:

- Földrajzi térben való elhelyezkedés – Éghajlat – Gazdaság (mezőgazdaság) - Mindennapi élet
- Alábukás – Földrengés – Cunami
- Természeti adottságok – Ásványkincsek – Export, import alakulása
- Technológiai fejlődés – Gazdaság fejlődik

Tantárgyi koncentráció

- Belső koncentráció:** A kerettanterv szerint: a földrészek szerkezetfejlődési modelljének ismerete és eligazodás a földtörténeti időben. A vízszintes és a függőleges földrajzi övezetesség ismerete, az övek legfőbb természeti adottságainak és környezeti problémáinak összefüggései.
A magashegységek, az agglomeráció és a technológiai park tipikus tájak jellemzői, az országok jellemzési algoritmusának használata.
Ázsia természetföldrajza illetve társadalomföldrajza.
- Külső koncentráció, kapcsolat más tárgyakkal:**
Biológia-egészségtan: biotechnológia;
Fizika: légköri jelenségek, természeti katasztrófák;
Történelem és állampolgári ismeretek: ázsiai kultúrák;
Matematika: ok-okozati gondolkodás, modellezés.

Az óra részletes terve, ismertetése

Idő	Az óra menete	Mozzanat	Módszer	Eszközök	Megjegyzések
0,5'	I. Az óra szervezése Jelentés, hiányzók beírása, felszerelés ellenőrzése, szükséges eszközök ellenőrzése			(e-)napló	
1'	II. Tanulói kérdések megbeszélése	Előző órai anyag megerősítése			
5'	III. Az új anyag bevezetése	Diákok motiválása, Új gondolatok ébresztése	Kérdések feltevése, Szemléltetés	Szemléltető eszközök: rizs, japán tálka, bambusz ág, tea, bonszai	Kérdések: Mi jut eszedbe Japánról? Miért hozhattam be ezeket a tárgyakat, mit jelenthetnek, miért lehetnek fontosak?
	IV. Az új anyag feldolgozása				
2'	Történelem néhány szóban	Új anyag feldolgozása	Frontális oktatás		Főbb történelmi mozzanatok: császárság, II. Világháború, elzárkózás, hagyomány és modern világ
9'	Japán földrajzi helyzete	Új anyag feldolgozása, Ismétlés: vulkanizmus	Atlaszok használata, szemléltetés	Térkép, Atlaszok, videó (1. link),	Utasítások: Keressétek meg az atlaszban Japánt, határozzátok

		Japán elhelyezése a térben, kitérés a földrengésekre és a vulkánokra, valamint a földrengéskor tanúsítandó helyes magatartásra, a japán emberek hozzáállásának megismerése a földrengésekhez		1. kép	meg a földrajzi helyzetét! Egy ember jöjjön ki és mutassa meg a falitérképen is a szigetcsoportot! (Főbb szigetek megnevezése.) Kérdések: Mi az oka a vulkanizmusnak és a földrengéseknek a területen? Egy rövid részlet (1perc) bemutatása a videóból. Az 1. kép bemutatása.
8'	Japán gazdaság áttekintése	Új anyag feldolgozása	Frontális munka, utalás az óra eleji beszélgetésre, beszélgetés a különböző márkákról	Falitérkép használata a városok megmutatásánál, Tankönyv (Ofi 7. osztály, 188. oldal) Kiadott anyagban feleletterv, MindMeister segítségével	Témák: „Japán csoda”, Technopolisz program Mezőgazdaság: kisparaszti gazdaságok, halászflootta, rizstermesztés Ipar: biotechnológián és elektronikán alapuló gazdaság, két nagy ipari koncentráció – térképen megmutatni: Tokió, Kawasaki, Yokohama, Osaka, Kyoto, Kobe Tankönyvben lévő márkajelzésekkel kapcsolatban kérdés: Kinek van otthon vagy akár nála ilyen márkájú terméke?
6,5'	Japán kultúra megismerése	Új anyag feldolgozása, környezettudatosság és a környezet, természet szeretete	Frontális oktatás, érdekességek bemutatása, visszatérés az óra elején behozott tárgyakhoz	ppt, kivetítő, számítógép, hangfalak, saját fotók, könyv	Egy ppt segítségével, internetes képekkel bemutatni a legfőbb elemeit a japán kultúrának, vallásnak.(képek a mellékletben 2.-12. kép) Saját fotókkal (mellékletben szkennelve 13. kép) és könyvvel (Faragó Imre (szerk.) – Nagy képes földrajzi világatlasz, Hibernia Nova Kft.

					2007., 70-71.o.) való szemléltetés. A ppt alatt japán zene szólna, szemléltetés és érdekesség képpen.(link2.-5.) A ppt kivetítése és a képek körbeküldése valamint a könyv megnézése egymással párhuzamosan történik. A nemzeti parkok és a természet szeretet és tisztelete fontosságának kiemelése!
11'	Esettanulmány 1. cikk elolvasása 2. válasz a kérdésekre csoportosan 3. eredmények értékelése	Fukushimai földrengésről szóló cikk részleteinek elemzése, eredmények megbeszélése	Csoportos munka	Kis színes origami daruk, szövegrészlet	Csoportok beosztása: Borítékból a diákok origami darukat húznak ki, a csoportbeosztás a színek szerint történik. Csoportok létszáma az osztálylétszámtól függ, 5, maximum 6 fős csoportok. Elemzési szempontok: Mi történt pontosan? Mi okozta a balesetet? Milyen nem várt események következtek be? Milyen károk keletkeztek?(Ne feledkezz meg az emberi tényezőkről sem!)
1'	V. Házi feladat kiadása	Feladat kijelölése	Tanári közlés Házi feladat: tanulni, megnézni a következő fogalmakat, füzetbe leírni: szumó, karate, szaké, kimonó, szusi Csoportos munka: Készítsenek		Szorgalmi feladat kisötösért: Írj egy haikut! vagy Gyűjts még meg nem említett japán márkákat, a márkajelzésükkel együtt!

			apróhirdetést az órán megtanult fogalmakkal kapcsolatban (pl: ikebana kurzus indul...) Adjanak mellé rövid fogalom-leírást. Könyvtár és internet felhasználásával készítsék el a feladatot.		
1'	VI. Értékelés, óra befejezése		Tanári közlés, diákok reakciója az órára		

Óravázlat elemzése

Az óraterv egy 7. osztály számára készült, Ázsia regionális földrajzán belül Japánról. Mivel a feladat az volt, hogy minél több információhordozó szerepeljen a vázlatban, így törekedtem arra, hogy ennyi szemléltetéssel is kivitelezhető és érdekes órát állítsak össze.

Nagyon fontosnak tartom, hogy egy órán minél több információhordozót használjunk, mert ez nagyban megkönnyítheti a saját és a diákok dolgát is. Sokkal érdekesebbé, izgalmasabbá tehetjük vele a tanítást. A diákok tudásának nagy része az iskolán kívülről származik, így a külvilág órára való behozása nagyban elősegítheti a tanítási-tanulási folyamatot.

Próbáltam olyan feladatokat összeállítani, amik megfelelnek az életkori sajátosságoknak, fejlesztik a rendszerben való gondolkodást és az analóg gondolkodást, ezen kívül segítenek abban, hogy egy általános kép alakulhasson ki a témával kapcsolatban a gyerekek fejében.

Az óra során több olyan dolgot is bemutatnék, ami közelebb viheti a témát a diákokhoz, ezért is terveztem úgy, hogy az óra elejére beviszek több, Japánból származó, vagy arra jellemző tárgyat. Ezek az óra során később is előkerülnének, így alakítva ki egy struktúrát. Ezek a dolgok talán arra is jók lehetnek, hogy az otthoni tanulás során ezekre emlékezve, kapcsolódási pontokat találjanak a diákok a saját életükkel.

Nem csak elsődleges információhordozókban gondolkodtam, hanem próbáltam minél több másodlagos információhordozót is felhasználni a tervezés során. A térkép és az atlaszok használatánál is ezt vettem figyelembe, illetve szerettem volna olyan feladatot adni, ami fejleszti a diákok térbeli tájékozódását. A videó részlet bemutatását azért tartottam fontosnak, mert így könnyen szemléltethető a földrengéskor alkalmazandó helyes magatartás (még akkor is, ha Magyarországon kicsi annak az esélye, hogy használniuk kell ezt a tudást). A képet pedig azért szerettem volna megmutatni, mert jól szemlélteti egy-egy természeti katasztrófa

után a pusztulás mértékét, de egyben azt is, hogy hogyan lehet helyrehozni a károkat, illetve a japánok hozzáállását is jól példázza.

A gazdaságföldrajzi résznél jobbnak láttam, ha frontálisan magyarázom el a folyamatokat, de ehhez minden képpen használnám a falitérképet, illetve a tankönyv segítségével kicsit interaktívabbá is tenném ezt a részt. Szerettem volna ezt a témát is közelebb hozni a diákokhoz, ezért terveztem egy ábraelemzős feladatot, amiben a márkák megismerésével talán találhatnak kapcsolódási pontot a saját életükkel, környezetükkel. A Japán gazdasági folyamatok egy nagyon kiemelt téma, így akár dolgozatban is előkerülhet. Ezért készítettem egy, az otthoni tanulást megkönnyítő gondolattérképet/felelettervet a témával kapcsolatban, amit a diákok az interneten keresztül kapnának meg.

Fontosnak tartottam, hogy a Japán kultúrát, vallást és a mindennapi élettel kapcsolatos tudnivalókat a diákok minél élményszerűbben sajátíthassák el. Ezek miatt döntöttem a saját és internetes fényképek bemutatása, valamint a zene és a könyv prezentálása mellett. Ennél a témakörnél szerettem volna néhány szót szólni a nemzeti parkokról is és a japánok viszonyáról a természettel, ezzel is fejlesztve a környezettudatos gondolkodást.

Az óra utolsó részében egy cikket szerettem volna bevinni a diákoknak, akikkel a megadott szempontok alapján megbeszelnénk a fukushimai eseményeket, kitérve a természeti katasztrófák hatásaira, környezetvédelmi kérdésekre. Ez a téma az órán elhangzottakhoz szorosan kapcsolódik és segíthet egy átfogó kép kialakításában. A csoportos munka pedig segíthet a csoporttársakkal való együttműködés fejlesztésében.

Házi feladatnak szintén csoportos munkát képzeltem el, egyrészt a fenti okok miatt, másrészt azért, mert talán így kreatívabbak lesznek a diákok. Fontosnak tartom, hogy a munkában mindannyian részt vegyenek, ennek ellenőrzését úgy képzeltem el, hogy valamelyik digitális osztályterem alkalmazás segítségével figyelem a munkájukat. Ezt nem csak ezen az órán, hanem az egész tanítási folyamat során alkalmaznám. Ezen kívül a könyvtárban és az interneten való kutakodás tágíthatja a látókörüket is.

Ez a feladat kifejezetten nehéz volt számomra, mert olyan témát választottam, amit nagyon érdekesen és élményszerűen lehet megtanítani, de sajnos nincs rá sok idő. Ez látszik is a tervezeten, véleményem szerint ez nem biztos, hogy beleférne 45 percbe, ahhoz nagyon fegyelmezetteknek kell lenniük a gyerekeknek és semmilyen technikai hiba vagy bármilyen csúszás nem jöhet szóba. Sajnos ez a valóságban nincs így, úgyhogy ez az óraterv egy nagyon ideális esetre vonatkozik. Véleményem szerint, ha a tanítási folyamat során lenne idő arra, hogy Japán témakörével két órát foglalkozzak, akkor ezt az óratervet kettébontanám, így talán még több időm lenne bizonyos dolgokra és még élményszerűbbé tehetném a tanulást.

Mellékletek

Képek

1. ábra: Földrengés

ppt-hez

2. ábra: Ikebana, forrás: http://www.top13.net/ikebana_arrangements/

3. ábra: Ikebana, forrás: <http://ikebanaottawa.ca/>

5. ábra: Teaszertartás, forrás:
<http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/to-rtenelem/az-ismeretlen-vilag/japan-tarsadalom-es-gondolkodasmod/a-japan-kultura-jellegzetessegei>

4. ábra: Teaszertartás, forrás:
<http://donnalight.hu/articles.php?act=view&id=716>

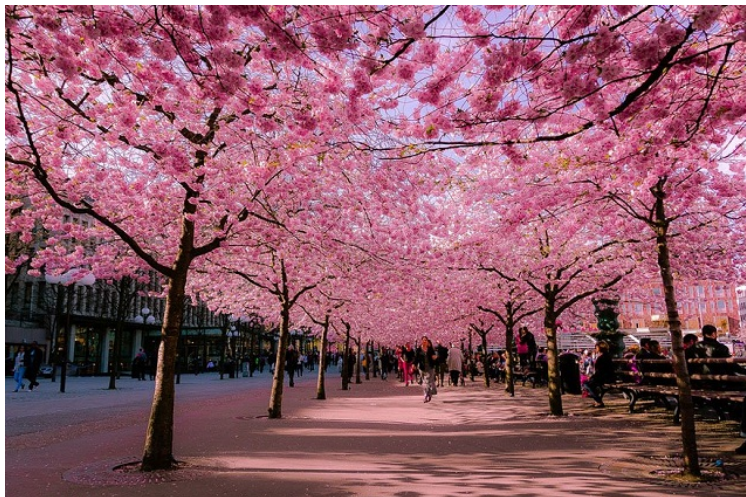
6. ábra: Fuji, a japánok szent hegye, forrás:
<http://volcano.oregonstate.edu/mt-fuji-earthquake-caused-volcanic-eruption>

7. ábra: Fuji, a japánok szent hegye, forrás:
<http://wallpaperfolder.com/wallpapers/japan+fuji+mountain>

8. ábra: Sinkanzen, forrás: <http://www.egalizer.hu/szarazfold/vasut/sinkanzen/>

9. ábra: Sakura, forrás: <http://www.japanspecialista.hu/2014/02/09/sakura-cseresznyeviragzas-japan-top-10/>

10. ábra: Sakura, forrás: <http://jpninfo.com/44211>

11. ábra: Nô színház, forrás:
<https://hu.wikipedia.org/wiki/N%C3%B3>

12. ábra: Kabuki, forrás: <https://gekijo.wordpress.com/>

Szkennelve: (a képek eredetileg külön-külön vannak)

12. ábra: kiadott
képek

Linkek

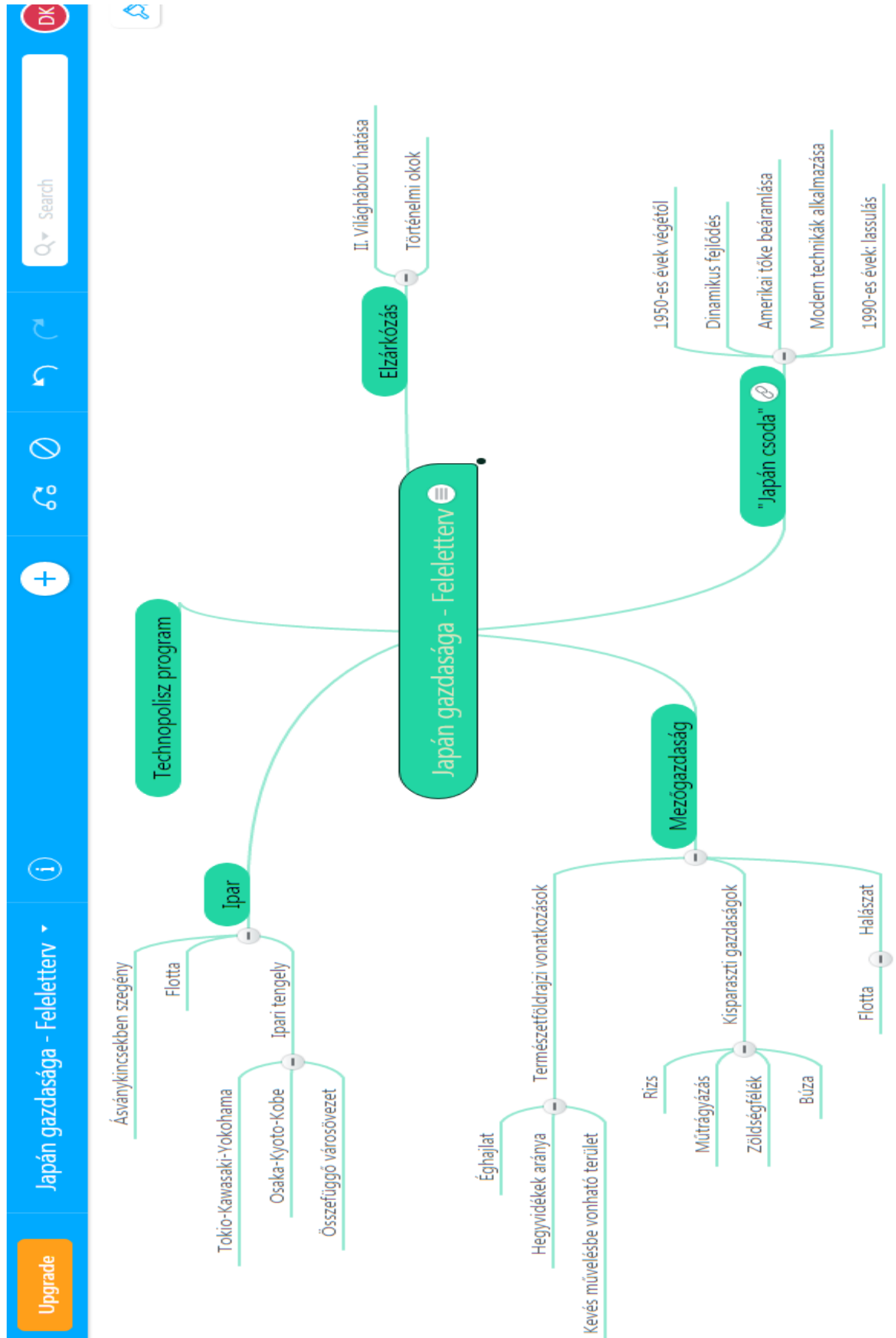
1. link: <https://www.youtube.com/watch?v=Rd-HHTKzRdY>
2. link: <https://www.youtube.com/watch?v=AK51LbIcEOw>
3. link: <https://www.youtube.com/watch?v=chwADnoFDng>
4. link: <https://www.youtube.com/watch?v=eZRUCfVyad4>
5. link: <https://www.youtube.com/watch?v=sahd3fzCdZg>

Szövegrészlet

forrás: http://www.mkl.mke.org.hu/images/stories/downloads/2012/2012_3.pdf

A fukusimai baleset 2011. március 11-én Japán keleti partjaitól kb. 130 km távolságban, az óceán alatt egy rendkívüli erejű (...) földrengés történt. A Richter-skálán 9-es magnitúdójú földrengés a felszabadult energia nagysága szempontjából a világon mért földrengések közül a 4. legnagyobb volt. A földrengés hatására az ország északi részén található atomerőművek leálltak. Japán északi részén ugyanakkor a villamosenergia-rendszer összeomlott, mert a távvezetékben a földrengés számos súlyos károsodást okozott. (...) Az óceán alatt kis mélységben bekövetkező nagy földrengés nem várt, rendkívüli méretű cunamit váltott ki. A nyílt óceánon 5–6 méter magas hullámok a partvidéken 15–30 méter magasra erősödtek, és az épített infrastruktúrában óriási pusztítást okoztak. A cunami kb. 500 km² területen rombolta le a településeket, sodorta el a házakat, utakat, hidakat, vasutakat. A cunami áldozatainak száma megközelíti a 20 000 főt. (...) A Fukushima-1 atomerőmű ugyanebből az okból kifolyólag került fel a veszteséglistára(...)A cunami elpusztította az erőmű hűtővíz-ellátásáért felelős vízkivételi művet, valamint az árhullám behatolt a turbinacsarnokokba, egyéb épületekbe, és működésképtelenné tette a villamos berendezéseket(...). Az atomreaktorok fontos alaptulajdonsága, hogy azokat a láncreakció leállítása után is feltétlenül hűteni kell.(...) A cunami azonban a Fukushima-1 atomerőműnél a hűtővíz-ellátást (...) tönkretette, így egy rendkívül súlyos, tervezési alapon túli állapot alakult ki, (...) a hidrogén az 1. és 3. blokki reaktorépületekben felrobbant. A robbanások fokozták a környezetbe kikerülő radioaktív anyagok mennyiségét, és nagyon komplikálttá tették a helyzet hosszú távú kezelését (...). A környező lakosság kitelepítése 3 km-es körzetben már a cunamit követően, március 11-én megkezdődött (...). Másnap 20 km-re emelték a kitelepítési körzetet, ehhez később (...) további településeket csatoltak az erőműtől északnyugati irányban. A kitelepítésen túl további korlátozásokat is be kellett vezetni: egyes helyeken a csapvíz, illetve a friss zöldség fogyasztását tiltották meg egy időre. A közvetlen légköri és tengeri kibocsátások mostanra a reaktorok zárt körös hűtésének megvalósításával jelentősen lecsökkentek, a korlátozások teljes feloldásához azonban a szennyezett lakott területeket meg kell tisztítani. (...)

Feleletvázlat:

Források

1. http://geogo.elte.hu/images/downloads/2_Dokumentumok/2.2_Kozoktatatasi_tantervek_kovetelmenyrendszerek/Nemzeti_alaptanterv/NAT_foldunk_es_kornyezetunk.pdf
2. http://geogo.elte.hu/images/downloads/2_Dokumentumok/2.2_Kozoktatatasi_tantervek_kovetelmenyrendszerek/Kerettantervek/Kerettanterv_Foldrajz_7-8_2014.pdf
3. http://geogo.elte.hu/images/downloads/3_Kepzeshez_kapcsolodo_anyagok/3.2_Szakm_odszer_tani_felkeszules_segedanyagai/kompetenciafejleszto_foldrajztanitas/Kompetenciafejleszto_foldrajztanitas.pdf
4. Faragó Imre (szerk.) – Nagy képes földrajzi világtatlasz, Hibernia Nova Kft. 2007., 70-71.o.
5. http://www.mkl.mke.org.hu/images/stories/downloads/2012/2012_3.pdf
6. <https://www.youtube.com/watch?v=Rd-HHTKzRdY>
7. <https://www.youtube.com/watch?v=AK51LbIcEOw>
8. <https://www.youtube.com/watch?v=chwADnoFDng>
9. <https://www.youtube.com/watch?v=eZRUCfVyad4>
10. <https://www.youtube.com/watch?v=sahd3fzCdZg>
11. <https://hu.wikipedia.org/wiki/N%C3%B3>
12. <https://gekijo.wordpress.com/>
13. <http://jpninfo.com/44211>
14. <http://www.japanspecialista.hu/2014/02/09/sakura-cseresznyeviragzas-japan-top-10/>
15. <http://www.egalizer.hu/szarazfold/vasut/sinkanzen/>
16. <http://wallpaperfolder.com/wallpapers/japan+fuji+mountain>
17. <http://volcano.oregonstate.edu/mt-fuji-earthquake-caused-volcanic-eruption>
18. <http://donnalight.hu/articles.php?act=view&id=716>
19. <http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/az-ismeretlen-vilag/japan-tarsadalom-es-gondolkodasmod/a-japan-kultura-jellegzetessegei>
20. <http://ikebanaottawa.ca/>
21. http://www.top13.net/ikebana_arrangements/
22. <http://tankonyvkatalogus.hu/site/kiadvany/FI-506010701>
23. <https://www.mindmeister.com/?r=324656>